

Zpravodaj

obce Pěňčín

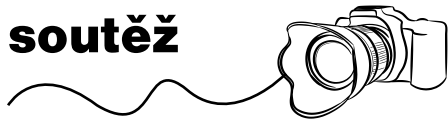
prosinec 2020 | zdarma

Adventní okénka s betlémy v Kittelově domě

Srdečně Vás zveme na výstavu betlémů pana Ivana Tišnovského a Josefa Fraňka v Kittelově muzeu. Výstava je přístupná průhledem přes okna zvenčí **od 29. listopadu 2020 do 2. února 2021 (Hromnice)**

Fotografická soutěž

Kittelovo muzeum vyhlašuje fotografickou soutěž na téma „Zima na Pěňčínsku“.

Fotografie můžete posílat na e-mail info@kittelovomuzeum.cz **do 15. března 2021**. Každý účastník soutěže může zaslat max. 2 fotografie s vlastním názvem na uvedené téma, s uvedením jména a příjmení a kontaktu na sebe. Porota vybere tři nejlepší fotografie a ty budou představeny v dubnovém čísle zpravodaje a autoři budou odměněni věcnými cenami. Dvacet nejlepších fotografií bude potom vystaveno v prostorách Kittelova muzea. Každý účastník soutěže souhlasí s uvedením svého jména a zveřejněním fotografie. Každý autor fotografie je zodpovědný za dodržení podmínek autorského zákona.

Hezké zimní dny, ať již s fotoaparátem či mobilem přeje Kittelovo muzeum.

Rh

Další číslo zpravodaje vyjde počátkem února 2021. V lednu zpravodaj nevyjde. Uzávěrka prvního čísla roku 2021 je v pátek 22. ledna 2021.

Slovo starosty

Vážení spoluobčané, nastává čas adventu. Příprava na Vánoce, asi nejoblíbenější svátky roku, je již v plném proudu. Vánoční atmosféra na nás již dýchá ze všech stran. Ale zde se trochu mění zaběhlé zvyky. Vždy jsem říkal, že o Vánocích je důležité setkat se s našimi známými a blízkými, posedět s nimi a popovídat, protože v dnešní uspěchané době nemáme celý rok tolik času. O Vánocích si čas uděláme, ale možná letos nebudeme mít tolik příležitosti se setkávat, proto využijte moderních technologií a setkávejte se a rozdávejte radost alespoň virtuálně.

Ke konci roku vždy rekapitulujeme, co se v obci povedlo, ani tento rok nebude výjimkou. I přes krizi a avizované snížení příjmů obce jsme realizovali mnoho projektů, které posunuly naši obec dále. V půlce roku jsme byli skeptičtí, co se týká plnění obecního rozpočtu, ale byli jsme přesvědčeni, že investiční akce nesmíme omezovat a dále jsme je plánovali. To se nám vyplatilo a získali jsme mnoho dotací, které pomohly k dobré ekonomické stabilitě obce. Na dotacích letos obdržíme více než 25 000 000 Kč, takže se jedná o vyšší částku, než kterou obdržíme ze sdílených daní od státu.

Žáci základní školy si nestačili nové moderní vybavení školy moc užít. Ovšem v jejich nepřítomnosti byla zahájena oprava střechy na starých budovách včetně jejich zateplení. Střechy budou hotové do konce listopadu a v prosinci bude vyklizeno staveniště a uklizeno okolí školy. Samozřejmě za předpokladu dobrého počasí. Oprava obou střech vyjde na 6 460 000 Kč a dotace z Ministerstva financí činí 90 %, to znamená 5 818 000 Kč. V říjnu také začala přestavba budovy Bratříkov 100, kde se původně nacházela pošta. V tomto domě po přestavbě bývalé pošty na dva byty bude celkově pět bytů, které na jaře budou nabídnuty zájemcům. Celá akce, která

kromě rekonstrukce a izolace a rekonstrukce přízemí domu obsahuje vytápění a výměnu oken pro celý dům, vyjde na 7 211 000 Kč a dotace z Ministerstva financí činí 5 192 000 Kč.

Tento rok jsme opět opravili celoplošně komunikace, tentokrát v Alšovicích a především na Jistebsku a na Krásné. Celkově bylo opraveno téměř 1,7 km komunikací. V Alšovicích byla opravena komunikace č. 32c za celkem 883 303 Kč, z toho dotace Libereckého kraje činila 228 069 Kč. Byla vybudována první část přeložky cyklotrasy 4219 mezi Jistebkem a Hutí. Celkové náklady na rekonstrukci místní komunikace a převedení cyklistické dopravy činily 2 141 442 Kč, z toho dotace Libereckého kraje byla 1 045 666 Kč. Dále v průběhu roku jsme opravili komunikace s menší dopravní zátěží asfaltovým recyklátem. Nyní zde nebudu vypisovat veškeré realizované, protože podrobnější výčet je uveden dále v tomto zpravodaji.

Ovšem za největší úspěch tohoto roku považuji změnu svozu tříděného komunálního odpadu, který svážíme přímo od Vašich domů. Myslím si, že toto je velmi dobrý krok k tomu, aby odpadové hospodářství obce šlo cestou nezávislosti a férovosti ať již svozových firem vůči obci tak samozřejmě také vůči občanům. Tento systém bych rád dále rozvíjel a zdokonaľoval, v ideálním případě i zlevňoval. Každé zlevnění, pokud přijde, bude promítnuto pozitivně do poplatku za svoz odpadu těch, kteří aktivně, a především správně třídí. Je to běh na dlouhou a neprozkoumanou trať, protože jsme v našem regionu první, kteří tento systém zavedli, a proto musíme řešit různá úskalí tohoto svozu. Přesto doufám, a čísla to jednoznačně dokazují, že je to dobrá cesta. Bude-li ovšem rádi, když nám svůj názor, ať už pozitivní nebo negativní, sdělíte, včetně návrhů na zlepšení služby. Veškeré Vaše reakce pište na e-mail info@pencin.cz ►

► popřípadě na náš facebook. Jde nám o to, aby služba sloužila občanům a v důsledku pomáhala životnímu prostředí.

I přes zřejmé omezení veřejných prostředků na příští rok plánujeme investovat do rozvoje a zvelebení obce. Především do opravy komunikací, kde chceme opravit komunikace v Alšovicích a most v Hutí. Plánujeme opravy plotu kolem Mateřské školky a doplnění herních prvků na hřišti pro děti. Na toto jsme již získali dotaci. Příští rok opravíme márnici na hřbitově v Krásné a připravíme i místo na popelnice, které nahradí kontejner. Pokud to prostředky dovolí, plánujeme opravit i kříž na tomto hřbitově. Na hřbitově na Bratříkově opravíme střechu márnice a připravíme taktéž stání na popelnice. Na hřbitově v Alšovicích bude vytvořeno čerpání ze studny, aby už nemusela být využívána pumpa. Již jsme získali dotaci na novou cisternovou automobilovou stříkačku do Hutí a příští rok ji pořídíme. Předpokládáme dodání je na podzim roku 2021. Chceme také investovat dále do koupaliště v Hutí, kde by měla být vybudována filtrace pro brouzdaliště a opraven dětský bazén. V příštím roce ale především

plánujeme rekonstrukci obecního úřadu. V nejlepším případě plánujeme celkovou opravu fasády, střechy a vnitřních prostor. Pokud by to finanční situace nedovolila, dojde k přestavbě vnitřních prostor, aby lépe vyhovovaly provozu úřadu.

Jak jsem již uvedl, ostatní investiční akce budou závislé na finančních možnostech obce. Doporučuji si proto prohlédnout plánovaný rozpočet a sledovat naše webové stránky a facebook.

Vážení spoluobčané, dovolte mi závěrem, abych Vám jménem celého obecního zastupitelstva i obecního úřadu popřál příjemné a klidné prožití vánočních svátků a do celého příštího roku vše nejlepší, ať se Vám splní veškerá přání a podaří se vše co si stanovíte. Ať ve zdraví překonáme nynější krize a příští rok se můžeme v klidu a v pohodě potkat nejen při rozsvěcení vánočního stroměčku. Mnoho úspěchů taktéž přejeme našim hasičům, sokolům, fotbalistům, myslivcům a všem zájmovým organizacím a věříme v dobrou spolupráci.

*Mgr. Ivan Matějček
starosta*

Svoz odpadu přes vánoční svátky

Vzhledem k tomu, že vychází čtvrtéční svozy o Vánocích na Štědrý den a Silvestr, proběhnou svozy tříděného odpadu v **Bratříkově, Hutí a Pěncíně výjimečně ve středu 23. 12. 2020 a 30. 12. 2020**. Následně svozy budou probíhat opět ve čtvrtek. Děkujeme za pochopení

oú

Provoz úřadu o Vánocích

Obecní úřad bude z provozních důvodů **uzavřen od 23. 12. do 31. 12. 2020**. V neodkladných záležitostech kontaktujte starostu nebo místostarostu na mobilních číslech. Děkujeme za pochopení.

oú

Co projednalo zastupitelstvo obce

Poslední zastupitelstvo se tentokrát sešlo v Kittelově domě dne 9. 11. 2020 a mimo jiné projednalo:

- vzalo na vědomí zprávy kontrolního a finančního výboru
- schválilo plán inventur na rok 2020 v souvislosti s přístavbou nové školní

- budovy, schválilo Dodatek č. 1 ke zřizovací listině základní školy
- schválilo výkupy částí pozemků v Alšovicích kolem cesty k lyžařskému vleku – narovnání vlastnických vztahů
- schválilo plánované investiční akce na rok 2021, včetně projektových prací

Obecní úřad Pěncín

Pěncín 57, 468 21 Bratříkov
www.pencin.cz

Mgr. Ivan Matějček
starosta obce
starosta@pencin.cz

Michal Bernat
místostarosta obce
mistostarosta@pencin.cz

Zaměstnanci OÚ Pěncín:
Alena Vaničková
Tel.: 483 302 264
vanickova@pencin.cz
účetní oddělení, evidence psů

Petra Nikodýmová
Tel.: 483 397 028
nikodymova@pencin.cz
odpadové hospodářství, pokladna,
evidence obyvatel, podatelna,
agenda Czech POINTU

Úřední dny a hodiny:
pondělí a středa
7:00–11:00, 12:00–17:00
čtvrtek
7:00–11:00, 12:00–15:00

CZECHPOINT

Obecní úřad Pěncín vydává prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy – pracoviště Czech POINT na požádání ověřené výstupy z informačních systémů veřejné správy (dále jen „ISVS“).

Sledujte dění obce
facebook.com/ObecPencin

Mobilní aplikace V obraze

Google play

App Store

Pronájem bytu

Obec Pěňčín nabízí k pronájmu byt 2+1 v přízemí domu Bratříkov 67 o výměře 52 m². Zájemci mohou podávat svoje nabídky do 13. 1. 2021. Prohlídka bytu proběhne 4. 1. 2021 od 16 hodin. Minimální výše nájmu činí 50 Kč/m². Více informací na úřední desce na www.pencin.cz nebo na telefonu 483 397 028.

oú

Rozsvícení obecního vánočního stromu bylo online

Z důvodu situace, která stále trvá, jsme se rozhodli uspořádat každoroční obecní událost v online přenosu na Facebooku.

V pátek v 17 hodin proběhlo na obecním Facebookovém profilu video natočené ve spolupráci s MŠ Pěňčín.

Doufáme, že rozsvícení obecního stromu v příštím roce bude probíhat tak, jak jsme několik let zvyklí.

Co se povedlo v roce 2020

Vybudování nových dvou bytů z bývalé pošty v domě Bratříkov 100, včetně výměny oken a vybudování plynového topení v celém objektu. Celkové náklady 7 211 000 Kč, z toho dotace z ministerstva financí činí 5 192 000 Kč. Opravy provedla firma INSTAV stavební společnost s. r. o.

Kompletní výměna střešního pláště včetně podbití a výměny střešních oken na obou budovách Základní školy. Celkové náklady 6 460 000 Kč z toho dotace z Ministerstva financí 5 818 000 Kč. Opravu provedla společnost MAZEPA s. r. o.

Základní škola

Pro nový školní rok byly v Základní škole vybaveny multifunkční a technické učebny v nové přístavbě. Vznikly dílny včetně robotického pracoviště. Multifunkční jazyková učebna pro druhý stupeň, která slouží i jako počítačová učebna a přírodovědná učebna pro první stupeň, která odpoledne bude sloužit pro volnočasové aktivity. Celkové náklady byly 2 964 421,35 Kč z toho dotace z MMR 2 816 200,00 Kč.

V letošním roce byly celoplošně asfaltem opraveny následující komunikace

Alšovice – celkové náklady 883 303 Kč z toho dotace z Libereckého kraje 228 069 Kč

Jistebsko – nové vedení cyklotrasy celkové náklady 2 141 442 Kč z toho dotace z Libereckého kraje 1 045 666 Kč

Jistebsko

Krásná – celkové náklady činí 996 229 Kč a oprava byla plně hrazena z rozpočtu obce

Krásná

Čížkovice – celkové náklady činí 1 100 397 Kč taktéž zde celou akci hradila obec

Opravy provedla společnost EUROVIA CS, a. s.

Čížkovice

Méně významné komunikace v délce 1300 bm obrusem – Huť k rybníku Štrýnclák, Huť – Stanovsko, Huť – Zahájí ve spolupráci s Lesy ČR, Čížkovice – Hamrštice, Pěčín – naproti Formance, Alšovice – Dupanda – zadní cesta. Celkové náklady činily cca 300 000 Kč, které byly hrazeny z rozpočtu obce Pěčín. Opravy provedly společnosti Autodoprava Jan Dolenský a KZS s. r. o.

Huť k rybníku Štrýnclák

Čížkovice – Hamrštice

Na hřbitově v Hutí byla opravena márnice včetně vybudování systému zachytávání dešťové vody, dále pak oprava severního plotu včetně vstupní brány, celkové náklady činily 128 000 Kč. Oprava byla provedena z prostředků obce a jejími zaměstnanci

Alšovice – Dupanda – zadní cesta

JSDHO

Dostavba HZ Jistebsko celkové náklady na rekonstrukci činí 3 000 000 Kč v letošním roce bylo zatím proinvestováno více než 2 200 000 Kč. Rekonstrukci provádí společnost Spiders s. r. o.

V rámci projektu byly nakoupeny ochranné prostředky, které budou využívány při zásazích v obcích Pěňčín a Zásada v okr. Jablonec nad Nisou a při pomoci odstraňování následků živelných katastrof v Libereckém kraji.

U JPO III (JSDHO Pěňčín–Huť) byly nově pořízeny 2 ks zásahových bot pro nové členy, 7 ks nomexových kulek, které jednotce chyběly. 4 ks osobních svítilen, které nahradily staré, které již nejsou spolehlivé kvůli své poruchovosti. Jeden pár rukavic byl náhradou za již zničené rukavice při zásazích.

U JPO V (JSDHO Pěňčín–Jistebsko) byl nahrazen 1 pár rukavic za již opotřebované.

Celkové náklady projektu činí 45 310 Kč, z toho dotace Libereckého kraje 19 045,32 Kč

Alšovice

Důležitá telefonní čísla a další kontakty

Tísňová volání

112 Tísňová volání – centrální číslo
150 Hasiči
155 Záchraná služba
156 Městská policie
158 Policie České republiky

Zdravotní středisko Pěňčín

Pěňčín 31, 468 21 Bratříkov
MUDr. Jarmila Lejsková
MUDr. Rudolf Šumaj
Tel.: 483 397 026

Policie ČR

Obvodní oddělení Železný Brod

(pobočka Železný Brod)
Vaněčkova 729, 468 22 Železný Brod
www.policie.cz
Tel.: +420 974 047 407 11
Fax: +420 974 474 907
e-mail: jnoopzb@mvr.cz

Základní škola

www.zspencin.cz
Tel.: 483 397 027, 483 397 627
Fax: 483 397 727
e-mail: zspenc@seznam.cz

Mateřská škola v Pěňčíně

Pěňčín 62, 468 21 Bratříkov
Tel.: 483 390 487
<http://skolka.pencin.cz>

Školní jídelna

tel.: 483 397 036

Dům s pečovatelskou službou

Alšovice 63, 468 21 Bratříkov

Pošty Partner

Pěňčín – Řeznictví Šourek
Pěňčín 29, tel.: 607 253 098

Huť – Potraviny J. Špidlen
Huť 169, tel.: 776 268 818

Webové stránky sportovních oddílů

- TJ Sokol Alšovice
www.dosokola.cz
- TJ Sokol Huť
www.sokolhut.cz
- FC Pěňčín
www.fcpencin.cz
- Sokol Skuhrov
www.sokolskuhrov.cz
- Sokol Bratříkov
www.sokol.cz/bratrikov
- Turistický oddíl Alšovice
www.turistickyoddil-alsovice.eu

Mnoho empatie přeji Vám všem...

Zažíváme těžkou dobu a jistě každého se nějakým způsobem dotýká. Věřím, že až na výjimky jsou lidé zodpovědní a ohleduplní. Snaží se, pokud to jde, žít běžným životem. Pak je tu ale mnoho lidí, kteří až tak běžné žít nemohou, mám na mysli především zdravotníky, pečovatele, hasiče, vojáky a mnoho dobrovolníků. Ti všichni zažívají v těchto časech zatížení nejen fyzické, ale i psychické. Je obdivuhodné, jak se s tím vším vyrovnávají a jistě jim patří naše díky a hlavně úcta.

V Huti žije jedna z mnohých pečovatelek v domově důchodců, paní Jitka, která je také členkou našeho Spolku Huť pro život. Patří do skupiny milých, obětavých a skromných lidí, kteří žijí svým zcela nenápadným životem. A přece patří spíše k těm výjimečným, zodpovědným lidem, kteří pomáhají vždy, bez ohledu na své vlastní potřeby. Proto jsem byla velmi, opravdu velmi mile překvapená, když paní Jitka, namísto zaslouženého odpočinku po fyzicky i psychicky vyčerpávající práci ve dvanáctihodinových směnách přišla pracovat na brigádu při úklidu listí na huťském hřbitově.

Málokdo si umí představit, co obnáší práce pečovatelky v domově důchodců v této velmi těžké době. V době, kdy z velké části chybí personál, práce samotná je velmi ztížená dodržováním všech bezpečnostních opatření a únava i psychické vypětí se stupňují. Jak vydržet dvanáctihodinové směny s minimem odpočinku, jak se vyrovnat s obvyčejnými lidskými city při mnohačetných úmrtích lidí, žijících v tomto zařízení? Kde hledat tu sílu a vůli ještě alespoň konejšivě stisknout ruku starého člověka, který je jistě vyděšený, nejistý a více osamocený? A umíme to my samotní ještě? Někdy stačí tak málo, třeba jen zavolat telefonem, ujistit své blízké, že na ně stále myslíme a máme je rádi. Lidé, kteří to dokážou, jsou čisté duše a Jitka k nim určitě patří.

Přeji nám všem, aby tahle doba brzy skončila, abychom se mohli setkávat, abychom mohli v klidu obejmout své blízké a mluvit spolu, zažívat šťastné chvíle společně. A to nejen v blížícím se čase Vánoc, ale vždy, když cítíme, že to je zapotřebí.

Vycítit potřebu podpory a pomoci druhému člověku – to je empatie.

Klidné sváteční dny a pevné zdraví všem.

*Marie Halodová
Spolek Huť pro život*

O první adventní neděli se v Huti rozsvítí zásluhou hasičů oba vánoční stromy, tentokrát ale bez doprovodných akcí, bez společného setkání občanů.

Také Mikuláš se tento rok nemůže setkat na návsi s obcany, ale děti zkrátka neprijdou, stačí, když v sobotu 5. prosince navečer si pohlídají zádveří domu. Mikuláš ze Spolku Huť pro život si pro malé děti připravil drobné dárky, které snad děti potěší.

Spolek Huť pro život i letos připravil Huťský kalendář 2021, kdo by měl zájem kalendář zakoupit, bude to možné prostřednictvím členů spolku: Marie Halodová 607 630 099, Pavel Paldus 604 746 553, Iva Havlíčková 739 579 03
Kalendář stojí 180 Kč.

*Marie Halodová
Spolek Huť pro život*

Lyžaři z TJ Sokol Skuhrov se připravují na zimní sezónu 2020–2021

Milí spoluobčané, je to nedávno, co jsme na letní přípravě splouvali v kánoích Jizeru, lezli po Suchých skalách a podnikali cyklovýlety po okolních kopcích a už je tu zima, na kterou se my, běžkaři, tolik těšíme. Pevně doufáme, že k nám bude matička příroda štědrá a obšťastní nás průměrně bohatou sněhovou nadílkou.

Na konci prázdnin jsme uspořádali týdenní soustředění ve Starých Splavech na Mácháci, kterého se zúčastnili všichni žáci a dorostenci našeho oddílu. Program byl po sportovní stránce velmi pestrý, převažovala cyklistika, kolečkové lyže a inline brusle, běh v terénu, plavání a hry. Na závěr proběhla celodenní olympiáda, kterou slavnostně zahájil i ukončil předseda olympijského mácháčského výboru Juan Antonio de Pomeranč, v hereckém podání Pepy Večerníka.

V září jsme začali s podzimní přípravou a slibně se nám rozjel i seriál podzimních přespolních závodů. Tradiční podzimní pohár Libereckého kraje se vzhledem k opatřením letos nevyhlášoval, proto jsme si zavedli vlastní soutěž – „Pohár Sokola Skuhrov – podzim 2020“. Žáky to více motivovalo k závodění a zúčastnili jsme se celkem 11 závodů. Posledním bodovaným závodem byl závod Huť – Bratříkov – Huť, který se konal dne 4. 10. 2020, kde náš oddíl získal celkem 8 medailí.

Z podzimních přespoláků bych rád zmínil „Skuhrovský steeple-chase – memoriál Vládi Huška“, který náš oddíl pořádal dne 19.9.2020. Závod byl velice zdařilý, přihlásilo se nám celkem 253 závodníků z celé ČR. Tímto bych chtěl ještě zpětně poděkovat všem rodičům, trenérům a funkcionářům sokola Skuhrov a hasičům ze Skuhrova za přípravu náročné překážkové tratě a za pomoc při organizaci závodů. Steeple se těší velké popularitě a jeho jméno se šíří již daleko za hranice libereckého kraje.

Po vyhodnocení našeho bodového systému se nejúspěšnějšími závodníky stali Filip Hloušek, Amálka Tomášková, Zuzka Nagová, Kačka Tynková a Matěj Brožek. Individuálně se pak ještě naši závodníci zúčastnili závodů Janovských 11 a 19 a Běh na Českou chalupu.

Současná situace nám prozatím nedovoluje trénovat skupinově, tréninkový plán si svěřenci oddílu plní individuálně a zaznamenávají si jeho splnění do tréninkových deníků, které trenéři následně kontrolují a vyhodnocují. S uvolňováním zavedených opatření najíždíme postupně na organizované tréninky. Bude-li to možné, máme předběžně naplánované první zimní soustředění v Příchovicích na Jičínské chatě, a to ve dnech 12.–19. 12. 2020, alternativně v Horních Mísečkách pro starší žáky a dorost.

Závodní sezóna by měla začít koncem prosince. Čekají nás Krajský pohár Libereckého kraje a závody republikové – Mistrovství ČR a Pohárové závody ČR.

Za přispění partnerů oddílu se nám podařilo zakoupit nové běžecké hole a lyže. Zároveň se nově oblékneme do softšelových tréninkových bund v oddílových barvách, což zvýší komfort při trénincích a hlavně ochrání zdraví žáků. Trénujeme převážně venku bez ohledu na počasí, což občas bývá zkouška odolnosti žáků.

Budou-li sněhové podmínky příznivé, můžeme se těšit na upravené lyžařské stopy pro skate i klasiku, které tvoříme spolu s pomocí Pepy Boudy z Alšovic a pana Pavlaty z Huntírova. Tratě budou propojené z louky nad alšovickou sokolovnou, dále nad Skuhrovem, u Kříže a nad Maršovicemi. Celkem se jedná o desítky kilometrů krásných tratí s možností parkování u Kříže. Teď jen ten sníh ☺. Přijďte si zasportovat.

Těšíme se nejen na začátek zimní sezóny, ale též na vánoční svátky. Popřejme si všichni klidné prožití těchto svátků v kruhu svých blízkých a v roce 2021 hlavně pevné zdraví, hodně štěstí a úspěšný rok, pokud možno bez žádných omezení.

SKOL!

Martin Hübner, vedoucí trenér

Tradice betlémů

Stavění betlémů bývá spojováno s příběhem Františka z Assisi, který před Vánocemi roku 1223 postavil se svými přívrženci v malé lesní jeskyni u italského městečka Greccio prosté jesle. Jesle vystlal slámou a vedle nich postavil živá zvířata: osla a vola. V českých zemích je první zmínka o stavění betlémů z roku 1560, kdy nově založená obec Tovaryšstva Ježíšova (řád Jezuitů) v Praze postavila o Vánocích první jesličky na území střední Evropy (severně od Dunaje). Nebyla to však náhoda, že právě v Praze byl postaven první betlém. V období 16–17. století, tedy v protireformačním období vystavování betlémů, ale i předvádění vánočních her zakázala v roce 1751 svým dekretem císařovna Marie Terezie. Její syn, Josef II., tento zákaz o jeden a třicet let později vydal opět. Zákaz se tentokrát týkal i soukromých domů, rušily se kláštery i poutní místa. Vyhnání betlémů z kostelů nemělo dlouhé trvání. Už v době zákazu se dekret porušoval. Především tento zákaz urychlil vznik lidové tvorby betlémů. Betlém je vlastně živý obraz, velmi zmenšený. Dekorace se mohou lišit podle toho, kde betlém vzniká. V chlévě stojí postava sv. Josefa, Panny Marie a Ježíška, ve výškách troubí andělé a ze všech stran se hrnou lidičky, aby obdarovali děťátko. Od adventu do Hromnic zdobí mnoho domácností betlémy. Zejména dětem se líbí nejrozličnější výjevy, postavičky, králové, andělé i zvířátka.

-LiR-

Jak člověk propadne kouzlu betlémů

V podhůří Krkonoš v obci Tříč na Vysocku bydlí pan Ivan Tišnovský se svou manželkou. Vítá nás v malé útulné chaloupce. Ocítáme se jako ve filmových ateliérech, kde se začne každou chvíli točit pohádka. Nejsou to však kulisy. Hrncečky, dudy, klíče, hodiny, různé jiné drobnosti ze kterých oči přechází. A hlavně betlémy. Vše je zde opravdové. Z celého interiéru je cítit, že je tu mile zabydleno, hezky a poklidně. Za pěkných dní s výhledem na Krkonoše. Betlémy jsou rozmístěné všude v domě i v přístěnku. Napočítali byste jich prý okolo pěti set! Pan Ivan Tišnovský, původním povoláním voják, začal se sběratelstvím betlémů až v pozdějším

věku, i když ten první z dětství ho provází dodnes. „*Ve složitém období 2. světové války jezdil tatínek služebně do Prahy, tam se mu zalíbil dřevěný betlém K. Langra s valašskými motivy, který se vyřezával v družstvu Dorka. Peněz mnoho nebylo, a tak jednotlivé postavy kupoval postupně. Na sklonku války o Vánocích v roce 1944 byl betlém dokončen a postaven. Pěkný symbol na ukončení války,*“ vypráví I. Tišnovský nad dřevěným betlémem se zvířátky. Jaké to jen muselo být dětské těšení, když ve skromných válečných letech každoročně děti čekaly na nový přírůstek k jesličkám. Ke sběratelství se však dostal až o mnoho let později, právě tady na horách. „*Léta plynula a my se ocitli ve Vysokém n. Jizerou v chalupě, kterou jsem zdědil po otci, stejně jako betlém. Tady jsem se seznámil s Miloslavem Chvalinou, muzikantem, divadelníkem z Vysokého nad Jizerou. Chodil do kostela a také rád filozofoval. Padli jsme si do oka. Měl svůj dřevěný betlém, který si sám sestavil, shodou okolností také ve válečných letech. Byl to starší pán, pomáhal jsem mu každý rok betlém stavět. Když mu bylo devadesát let a mě táhlo na šedesát, tak mi ten svůj daroval.*“ A jak s úsměvem dodává, tím u něj začala krásná dvacetiletá sběratelská mánie, období, kdy se snažil vyrovnat starším a zkušenějším betlémářům, i když sám se tak nenazývá. Základem byly papírové betlémy, snadněji dostupné, ale přibývaly i ostatní. K získaným betlémům vystavěl podstavce, kulisy, papírové podlipoval, některé sám vyráběl. Samozřejmě zde najdete sady betlémů od Josefa Lady, Marie Kvěchové Fišerové a dalších. Také betlémy keramické, skleněné, z včelího vosku, z kukuřičného šustí, pečené z těsta, tesané ze dřeva i z pískovce. Ve všem vidíme velmi poctivou řemeslnou a modelářskou zručnost. Na této cestě se poznával s řadou zajímavých lidí, tvůrců betlémů i malířů, výtvarníků a lidových ilustrátorů. „*Z lidových tvůrců bych rád zmínil lidového řezbáře Jaroslava Hanycha, pana Jirouše z Horní Branné, dráteníka Ladislava Šlechtu, výtvarníky a skláře manželé Smetanovi. Významné bylo setkání s betlémářkou Svatavou Vizinovou z Jižních Čech, její citát: „Dokáže to zvládnout každý lopotně, ale s nadšením, neuměle, ale s radostí, nedokonale ale s láskou“ mě stále provází. Přínosem pro sběratele I. Tišnovského byla podle jeho slov i řada dalších setkání například*

s Jarmilou Haldovou, výtvarníkem Jiřím Škopkem, výtvarnicí Janou Moštkovou nebo členkami Klubu lidové tvorby z Prahy Jitřenkou Svobodovou, Květou Kotřčovou, Bartošovou, Alenou Tchořovou a dalších. Pan Ivan Tišnovský, dokonce ještě před pár lety v době adventu otvíral dveře svého domku všem přichozím lidem, aby se mohli pokochat tou rozmanitostí lidského umu a pestrostí vystavených betlémů, nejen z Čech, Moravy a Evropy, ale i z USA, Itálie, Afriky, Polska, Slovenska, Německa, Rakouska. Chaloupkou na kopci, během jedné takové adventní sezóny, prošlo až na dva tisíce návštěvníků! To už je však minulostí. Dnes už s povděkem vzpomíná jak ho sběratelství a práce s betlémy obohatily: „*Cestoval jsem, poznával se se zajímavými lidmi, začal spolupracovat s farářem, a to jsem byl ateista, co neznal Bibli. Chtěl bych tímto poděkovat všem dobrým duším, od Vrchlabí, přes Šumavu až po Semily. Všem lidem, kteří mi umožnili, při získávání poznatků o betlémech, vniknout do jejich domácností a také mnohdy za zapůjčení exponátů. Poděkování patří i odborníkům jako byl betlémář Milan Zábřanský a řadě muzejních pracovníků.*“ Panu Ivanu Tišnovskému se podařilo během dvaceti let shromáždit ojedinělou sbírku, která má více jak 500 betlémských exponátů. Do sbírky patří i obrazy, knihy, kalendáře, vánoční pozdravy. Letošní výstava v Kittelově muzeu na Krásné, na kterou naposledy zapůjčil šestnáct betlémů, je mimořádná za což mu patří velký dík. Navíc je o to vzácnější, že učinil výjimku, protože své aktivní výstavnictví kvůli pokročilému věku po dvaceti letech v roce 2019 ukončil. Výstava betlémů je pro návštěvníky ke shlédnutí, kvůli pandemii, zatím v nasvícených oknech Kittelova domu od první adventní neděle až do Hromnic.

Ludmila Růžička Abrahamová

Vánoce je čas zastavení

„Prošlo více jak dva tisíce let, kdy se narodil Ježíšek. Narodil se v době, kdy člověk se stává krutým a ztrácí schopnost vládnout sám sobě. Člověk zapomněl své vnímání pravdy a zapomenuta byla plná Lásky. Za ta staletí se svět změnil. K lepšímu? K horšímu? Nevím. Člověk musí projít všemi cestami, aby prožil. Mám radost, že jsou lidé, kteří si připomenou narození Ježíška stavěním betlémů. A zamýšlí se a připomínají si dobro a tak prosazují myšlenky, které slouží k zlepšení života na Zemi. Právě vánoční doba je nejvhodnější pro hlubší pochopení věčných hodnot v nás samotných, z nichž načerpáme do dalšího života vnitřní rovnováhu a harmonii.“

Ivan Tišnovský

Současná výstava betlémů Ivana Tišnovského v Kittelově muzeu

- Dřevěný betlém ze Šumavy – Karel Titl, Velhartice
- Eliška Peroutková
- Karpatský betlém – Ludmila Vašková
- Krkonošský betlém – Jiří Škopek
- Rakouský betlém
- Pražský betlém Malostranský
- Německý betlém
- Turnovský deskový betlém – Michal Bělohlávek
- Betlém z Prachovských skal – Jana Moštková
- Hluboké Mašůvky – Jana Moštková
- Vystřihovánky Svatá rodina – Alena Vránová
- Svatá rodina a ovečky – piskovec
- Chaloupka – větší betlém
- Jesličky – včelí vosk
- Krkonošský betlém malý, sv. rodina – Hartych
- Kameninový betlém

20 let s betlémy, Ivan Tišnovský – výstavy: 1999–2019

Lázně Bělohrad (5×), Rokytnice nad Jizerou (5×), Vysoké nad Jizerou – kaple (5×), Tanvald, Lomnice nad Popelkou, Jablonec nad Nisou, Poniklá, Liberec, Kučerov na Moravě, Sušice, Kudy, tudy k betlému Vysoké nad Jizerou v domě (5×)

Skleněné betlémy Josefa Fraňka (1921–2017) Alšovice

Celý život pracoval se sklem, převážnou část svého života doma v Alšovicích. Doma měl zřízenou malou dílnu v dolní části domu. V roce 1939 absolvoval sklářskou školu v Železném Brodě u profesora Jaroslava Brychty a dílenského učitele Jana Stuchlíka. Poté pracoval jako figurkář v dílně Miloše Palduse v Huntířově n. J. A odtud potom přešel do Železného Brodu – Trávníky do dílny pana Rudolfa Lubase. Během války byl nasazen 27 měsíců v Říši. Po válce začal pracovat v n. p. Železnobrodské sklo jako domácí dělník a tím zůstal až do svých 83 let. Jeho asi největším úspěchem je zhotovený betlém podle návrhu svého učitele Jaroslava Brychty pro světovou výstavu v Americe. Na dřevěný korpus s jesličkami vyrobil a vytvaroval postavičky zpodobňující biblický příběh. Vyráběl figurky více než půl století. Raritou je to, že po celou

dobu pracoval na historickém zařízení se šesti úzkými tryskami na vzduch, kde palivem byl technický benzín vztlínající z bavlenných knotů. Všude jinde se už mezitím přecházelo na modernější typy kahanů na svítiplyn, později na zemní plyn anebo na propan butan, se vzduchem přiváděným ke kahanu elektrickým dmychadlem. Pan Franěk, kromě několika málo posledních let, žádné elektrické dmychadlo nepoužíval, ale vzduch ke kahanu si přiváděl pomocí šlapání z měchu pod stolem.

Jeho figurky jsou nezapomenutelné a stále nám budou připomínat jeho um a nadšení pro sklo.

Kolik podobných vánočních výjevů, které spatřily světlo světa v Alšovicích, je v této době vybalováno v rodinách po celém kraji, už asi nikdo nespočítá.

Rh

David a Goliáš

Naše obec Pěnčín má vylepšenou, opravenou a rozšířenou Základní školu, na kterou může být právem pyšná a kterou navštěvuje více jak 200 žáků.

V těsném sousedství je skromná a menší „sestřička“ školy – Mateřská škola, kde paní učitelky pečují o 80 dětí. Děti ve věku, který je pro jejich vývin a duševní vývoj velmi rozhodující.

K Mateřské škole patří také kuchyň a větší jídelna, do které dochází i žáci ze Základní školy. Musí tedy ve skromném prostředí nasytit téměř 300 strávníků.

Měla jsem možnost po téměř dva roky poznat blíže a vidět „na vlastní oči“, jak náročná a zodpovědná je práce s malými dětmi, s jejich přípravou na navštěvování Základní školy. Ráda bych využila tuto příležitost a vyjádřila můj obdiv všem učitelkám v čele s paní ředitelkou Hanou Peškovou.

V době, kdy školy jsou zavřené, školky jedou dále a jejich práce je mnohem náročnější (krátkého přerušení během první Covidové vlny využily učitelky na šití tehdy nedostatkových roušek). Jak obtížné musí být ohlídat malé caparty, aby omezily vzájemný kontakt, aby si častěji myly ruce, dodržovaly další hygienická a jiná nařízení.

Také v této malé (pouze slovy „malé“) škole se během prázdnin prováděly úpravy a opravy interiéru, aby se tam děti cítily stále lépe a aby se do školičky těšily.

Viděla jsem, jak jsou děti ve školce spokojené, ukázněné a s jakou láskou jsou vedené. Počáteční pláč některých „prvňáčků“ se brzy změnil v úsměv. Maminky se nemusí o své poklady obávat – jsou v dobrých rukou.

Milá paní ředitelko, milé paní učitelky Mateřské školy. Přejí vám, aby vás vaše duševní i fyzická síla neopustily a aby se vaše láska, kterou rozdáváte, zúročila

a k vám se vracela. Na vánoční svátky vždy bohatě vyzdobíte vaši školičku za pomoci všech svěřenců.

Alespoň takto na dálku vám přeji krásný čas předvánoční i vánoční. Mnoho štěstí, zdraví, osobní i profesní spokojenosti v novém, věřím že lepším roce 2021.

Vaše „Pohádková babička Januška“

Síla stromů

Když jsem ještě zapisovala události Pěňčína do obecní kroniky, žáci Základní školy pod vedením ředitelky Mgr. Milušky Halamové ke skončení své devítileté docházky vysadili v určitých místech obce svůj strom. Byl to jakýsi symbol poděkování za to, co se podařilo do jejich mozků, hlav ale i srdcí dostat. A také symbol toho, že až se rozprchnou do světa a alespoň občas naleznou cestičku k domovu, budou mít místo, u kterého budou moci zavzpomínat.

Jedním z míst krásných rozhledů našeho Pěňčína je Hamrštice, po které vede turistická cesta mezi Jabloncem nad Nisou a Železným Brodem. Kousek pod cestou (to ještě nebyla asfaltová) za odbočkou na Skuhrov stál krásný jeřáb a pod ním lavička – jediné odpočinkové místo po celém jmenovaném úseku. Jeřáb náhle „zemřel“ a lavička pod ním postupně odcházela také. Deváťáci si toto místo zvolili k vysazení lípy. Celá třída přišla s doprovodem učitelek, lipka se zasadila do připraveného prostoru, zazpívali jsme jí písničku. Každý jí popřál dlouhý život, aby mohla poskytnout nejen stín poutníkům, ale také pyl včelám a odpočinek ptákům. Ještě stále vidím vzdalující se procesí, vracející se do školy.

Uplynulo několik dnů. Stromek byl useknutý a zbytek kmene rozštípaný. Už není podstatné bádát nad tím, kdo mohl něco takového udělat, ale pohled to byl

žalostný a nestyděla jsem se za slzy. Ale škola se nedala – zakoupil se stromek nový. Stihl jej stejný osud. Do třetice se stromek, který věnoval zahradník pan Halama z Alšovic, vysadil kousek pod smutným torzem stromku druhého. Později zraněný stromek postupně ožíval, objevily se první lístečky. Dnes jsou obě lípy krásné a téměř stejné veliké. Obrázek jsem pořídila na podzim letošního roku.

Příroda nás stále učí a stále je nám příkladem – i když už ztrácíme víru a naději,

cítíme, jak na nás útočí zákeřné viry, je třeba vyburcovat v sobě sílu a nedat se. Nové lístečky budou rašit a bude zase krásně na světě.

Těším se na letošní vánoční svátky. Pokud se to nepokazí horečnatou snahou vše dohnat, budou mi připomínat atmosféru mého dětství. Atmosféru skromnosti, klidu a pokory – i když tentokrát poněkud vynucenou. Přeji vám, abyste objevili toto kouzlo a třeba se k němu vraceli.

Jasna Smolková

I takové bývaly Vánoce ...

Pozdrav na frontu v době I. světové války.

JS

Hádanky

Přišla k nám potvora, nahlídla do dvora, na každém kolíčku nechala trošičku.

Kousá, kousá nemá zubů, lítá, lítá nemá křídel.

Je chlívček bez dvířček dvanáct ovcí v něm.

Který rok má 24 hodin?

Hoří, hoří, až se rozplývá a tajemství ukrývá.

(sníh, sníh, rok, Nový rok, pečutí vosk)

Pověst o trpaslíkovi, který žil v lesích dnešní obce Huť

Když mě bylo asi 6–7 let, chodíval jsem se svým dědou často na houby. Děda byl starý, bez hůlky, o kterou se opíral, se vůbec neobešel. Trpěl zádech a rád si v lese často posedl, aby si odpočinul. Říkal, že zdržení nevadí, že houby zatím povyrostou a budou větší. Jednou při našem odpočinku mě vyprávěl zajímavou věc, která mě hned zaujala. Řekl: „Bylo, nebylo, ale asi bylo. To už přesně nikdo neví.“ Ale pravda je, že mu to vyprávěl jeho děda a tomu děda jeho dědy, který nemusel být posledním vypravěčem. V dávných dobách, což už jsou staletí, se v naší krajině zalíbilo italskému sklářskému mistrovi a huťmistrovi, který zde založil sklářské dílo – sklárnu. Sklárny se budovaly tam, kde bylo hodně dřeva a velké lesy. Dřevem se vytápěly sklářské pece. Sklářští dělníci byli různých národností a stěhovali se tam, kde byla pro ně práce a kde se sklářskému dílu dařilo. Není se proto proč divit, že s nimi přišel i malý človíček. Byl to vlastně trpaslík, který proti našim zvyklostem byl hodně tmavé až černé barvy pleti. Bydlel v jeskyňce v lese a jeho úkolem bylo označovat stromy vhodné ke kácení na výtop sklárny. Zvláštní bylo na trpaslíkovi to, že měl rád koláče, které si sám v lese pekl. Měl tam vybudovanou v jeskyňce malou pec – koláčovku, jakou měl později v Alšovicích také náš pan pekař Liška, který za mého mládí mimo chleba a housek pekl i všechny vánoční dobroty, vánočky a koláče. Trpaslík měl koláče

s náplní malin, ostružin, borůvek, brusinek a medu od lesních včel. Trpaslík nebyl zlý a dokonce návštěvám nabízel, že si mohou ukousnout z jeho koláče. Byl ale trochu líný a tak sem tam dělníkům z torny koláček zmizel. Skláři se za to na něj moc nezlobili, protože kdyby jim trpaslík označil špatné dřevo, sklo by jim popraskalo. Čas šel dál, dřeva v lesích ubývalo, sklárna se musela zrušit a skláři táhli zase o kus dál. Dokladem jsou sklárny v Jizerských horách, v Jablonci, v Desné i jinde.

Ta naše sklárna byla u nynější vesnice Huť, kde se po ní dochovaly různé zbytky. Kdo by chtěl o této sklárně vědět více, musí nastudovat staré kroniky a dostupné dokumenty, ale možná, že se již žádný materiál o sklárně nedochoval. Můžete se také optat paní Smolkové, která byla kronikářkou naší obce a Huť do její kompetence patřila. Já sám nejsem o pravdivosti černého trpaslíka úplně přesvědčen, protože děda mi to vyprávěl, když jsem byl malý klučina. Dnes, když to píšete, je mi 85 let a z toho vyprávění a snů o černém trpaslíkovi mě zbyl pouze obrázek, který je dokladem o možné pravdivosti této události. Se skláři tehdejší sklárny asi odešel i trpaslík, protože kdo by jim značil stromy ke kácení. Já jsem toho trpaslíka viděl ve snu. Moc malovat neumím, ale takto nějak vypadal. Když je Černá Studnice, proč by nemohl být černý trpaslík, no ne? Co si o tom myslíte Vy, vážení čtenáři?

Leo Horáček, Alšovice

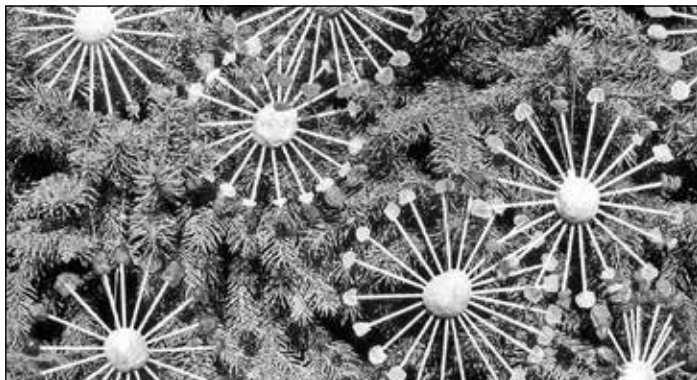

(Redakční poznámka: Vážení a milí čtenáři, dochovala se u Vás v rodině tato nebo i jiná pověst? Pokud ano, napišete nám prosím svoji verzi a pošlete do redakce zpravodaje nebo přineste do Kittelova muzea.)

Sluníčka ze sušeného ovoce

V době slunovratu naši předci zhotovovali řadu předmětů, různých dekorací, pečiv a sladkostí, které připomínaly slunce. Také my se můžeme inspirovat a některé si doma udělat. Upečeme malé bochánky z kynutého nebo rohlíkového těsta, do kterých paprskovitě zapichujeme párátka, na která jsme napíchali hrozinky, nakrájené želé, kousky datlí, křížal, brusinek, fiků, sušených meruněk, švestek apod. Uvážeme je na nit a pověsíme na stromček nebo je zavěsíme do prostoru.

-LiR-

Ke Štědrému dni na horách i v podhůří patřil vždy hubník

Vůně vařených sušených hub, která se line z kuchyně, v mé pachové paměti už od dětství připomíná Štědrý den. Hubník ve zdejší kraji na stůl v tento den neodmyslitelně patří. Alespoň pytlíček hub na Vánoce si opatřila každá hospodyňka, navíc letošní deštivé léto bylo na sběr hub příznivé. Přinášíme dva recepty naslano, ale i nasladko, který pravidelně pekla babička ze Zásady.

Hubník naslano: sušené houby, 2 vejce, strouhanka, krupice, pepř, sůl, cibule, česnek, máslo, ztužený tuk. Sušené houby namočíme přes noc do vody a druhý den je ve stejné vodě uvaříme. Scedíme, pokrájíme, přidáme vejce, strouhanku, krupici, nadrobno nakrájenou cibuli a utřený česnek a tolik mléka, aby vzniklo husté tekuté těsto. Někdy se do těsta zamíchalo i na kostky nakrájené uzené maso. Podle chuti okořeníme pepřem a solí. Na vymazaný pekáč (máslem, sádlem nebo olejem) nalijeme těsto a pečeme do zlatova. Podobně připravujeme hubník z hub čerstvých, které nejdříve podusíme.

Hubník nasladko: Sušené houby, vejce, krupice, mléko, polohrubá mouka, sůl, vanilkový cukr, tvaroh, mletý mák, marmeláda, rozinky, mletý bádán, mletá skořice, vánočka (koláčky, tuková veka), jablka. Houby povaříme v malém množství vody. Vodu nevytváříme, jenom z ní vyndáme houby, necháme je okapat a rozsekáme na menší kousky. Pak je vrátíme zpět do vývaru a postupně přidáme všechny suroviny mimo vánočku a jablek, až nám vznikne tekuté těsto. Nakonec do něj zamícháme vánočku a jablka nakrájená na větší kousky. V troubě rozpálíme na pekáči máslo a olej, hmotu na něj vlijeme a pečeme dozlatova.

-LiR-

Sypejte ptáčkům aneb Jak krmit volně žijící ptactvo

Jak krmit volně žijící ptáky v zimě. Nikdy nedávejte: chléb, uzeniny, slané potraviny, suché těstoviny, kynuté výrobky. Tyto potraviny způsobují ptákům vážné zažívací potíže! Co můžete dávat: strouhanou housku, vařené brambory, kousky masa, lůj, vnitřní sádlo, stoprocentní tuk, semena, plody. Krmítko může být jakéhokoliv tvaru a velikosti, z plastů, plechové, dřevěné. Dbáme na to, aby vletový otvor neměl ostré hrany případně trčící hroty hřebíků. Stříška má být dostatečně velká, aby byla potrava chráněna před sněhem a deštěm. Krmítko umísťujeme na volném prostranství alespoň jeden a půl metru nad zemí, nejlépe tři až čtyři metry od nejbližších stromů. Tím znemožníme lov toulavým kočkám. Potravu dáváme do krmítka v takovém množství a stavu, aby nezaplesnivěla a nehnila.

-LiR-

(Čerpáno z materiálů Českomoravské ornitologické společnosti.)

Upečte si perníčky

Záznamy o našich prvních pernikářích jsou staré 700 let. Předpisů se zachovalo mnoho. Předkové znali původ i význam tvarů. Měly přinášet štěstí, zdraví, dobrou úrodu. K těm základním tvarům patří kolečko, hvězdička, měsíček (srpek), růžička, motýl, ptáček, zajíček, koník, ryba, prasátko, panák, panenka, houbička, srdce, podkova. Chcete-li perníčky zavěšovat na stromček, můžete udělat díрку před pečením brčkem, nebo pak provléknout jehlou s nití.

Perníčky podle paní Renaty od cukrářských předků z Lomnice nad Popelkou

400 g hladké mouky, 120 g cukr moučky, 60 g oleje, 2 celá vejce, 2 lžíce medu, 1 lžička jedlé sody, 2 lžičky koření do perníku (nebo tak 1/2 prášku do perníku). Vypracujeme těsto, které necháme do druhého dne v chladu. Další den (nebo i za týden) vyválíme těsto a vykrajujeme, potřeme rozšlehaným vajíčkem a upečeme. Poleva: hrnek prosetého moučkového cukru 1 bílek (1 lžička citronové šťávy).

-LiR-

Pranostiky

*Když sníh v prosinci se neobjeví, z jara zima nepoleví.
Jak na Nový rok, tak po celý rok.
Je-li teplo v lednu, sahá bída ke dnu.
Den svítí, noc pálí.*

Vánoce – svátek klidu a radosti, které travíme doma se svými nejbližšími

Vánoce jsou druhým nejvýznamnějším křesťanským svátkem a v evropském kulturním prostředí jsou považovány za nejvýznamnější svátek v roce i pro nekřesťany. Se slavením Vánoc je proto spojeno množství místních či národních rituálů a zvyklostí. Štědrý den, který připadá na 24. prosince, je posledním dnem adventu, poslední den půstu a vrcholí Štědrým večerem, který je jakožto předvečer slavnosti Narození Páně (25. prosince) již považován za součást Vánoc. Se Štědrým dnem a zejména Štědrým večerem je spojeno množství známých předkřesťanských i křesťanských vánočních zvyků a lidových obyčejů.

Některé lidové zvyky, provozované 24. prosince, pocházejí dokonce ještě z předkřesťanské doby. Kolem roku 1400 popsal sedm nejběžnějších českých lidových tradic, spojených se Štědrým večerem, benediktinský mnich Jan z Holešova. Těmito zvyky byly: půst, pohoštění a almužna, vzájemné obdarování zabalenými dary, podávání bílého pečiva v podobě klínu či pletence (patrně vánočka), pojídání a krájení ovoce, chození na koledu a karneval masek, kladení slámy na podlahu kostelů a přibytků.

Jan z Holešova si byl vědom toho, že některé popisované zvyky mají pohanský původ, avšak jejich udržování podpořil citáty z bible, pokud jejich smyslem byla oslava Narození Páně.

Ježíšek

Ježíšek je tradiční kouzlem tajemství zahalená nejdůležitější bytost našich Vánoc. Podle tradice právě on rozdává dárky, které nechává pod vánočním stromčkem. Není tomu tak ale všude, i v rámci Evropy a Nového Světa je hlavní postava Vánoc rozdílná. Někde to je Christkind (německy mluvící katolické oblasti Německa), jinde mají Dzieciątko (v Horním Slezsku), častý je muž s bílými vousy přijíždějící v sáních taženými soby Weihnachtsman, Santa Claus, na severu ale třeba i skřítek Julenissen (Nisse), nebo ve Finsku mají mocného Uko.

Vánoční stromček

V českých zemích se vánoční stromček poprvé objevil v roce 1812, kdy doma ozdobil jedličku ředitel Stavovského divadla Jan Karel Libých. V dalším roce už stromčky byly v mnoha dalších pražských

domácnostech, ale mimo Prahu se dostávaly pomalu. Dříve se ale zdobily převážně jen jablky a ořechy, později přibýly perníčky a svíčky... a ozdoby se postupně vyvíjely až do současných podob.

Starší je tradice jesliček či betlémů

Pro vznik tradice jesliček – betlému – měla význam událost, která se stala v roce 1223. Tehdy pozval italský šlechtic Giovanni di Velita Františka z Assisi, aby strávil Vánoce na jeho panství. Budoucí světec si prý přál vidět, jak právě narozený Ježíšek leží v nuzném chlévě na seně v jesličkách, a rozhodl se, že tento výjev zobrazí. Vybral si pro ni jeskyni na vrcholu skalnatého kopce u vesničky Greccio, kterou upravil jako kapli a uspořádal v ní výjev narození Páně. Sem pozval v noci 24. prosince vesničany z širého okolí. Když nastala půlnoc, rozezněly se všude zvony a kopec se míhal mnoha světly, jak si přichází svítiti na cestu pochodněmi. Když vystoupali k jeskyni, uviděli jesličky, oslíka a telátko. Při nich sloužil kněz mši a František četl úryvky z Lukášova evangelia, které jediné vypráví podrobněji o Kristově narození.

Podle tradice byla tato událost nejen prvním „betlémem“, ale byla tu prý poprvé sloužena i půlnoční mše. Jesličky i betlémy si postupně nacházely cestu i do českých domácností. Typické betlémy pocházejí z Vysocka i Železnobrodská, v některých domácnostech bychom mohli potkat i betlémy z Kryštofova Údolí, kde je jejich tradice připomínána v malém muzeu.

Štědrovečerní večeře

„Když krále vyslechli, vydali se na cestu. A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo dítě. Jakmile uviděli hvězdu, zaradovali se nevýslovnou radostí“ Podle Matoušova evangelia.

S přicházejícím soumrakem děti pozorovaly nebe a hlídaly, kdy se objeví první hvězdička, snad na paměť Betlémské hvězdy. S první hvězdou si pak rodina sedla k slavnostnímu stolu. Večeři zahajovala společná modlitba, vzpomínka na uplynulý rok a poděkování Bohu za vše dobré, co rok dal i vzal. Štědrý den byl posledním dnem půstu. Proto bývala tradice jíst jídla bezmasá. Večeře se větší přichystala i pro náhodného přichozího, osamělého člověka, často ale jenom

symbolicky v podobě dalšího prostřeňého místa. Magickou sílu měla plachta, která se prostírala na stůl – což bývala výsevní plachetka pro příští setbu, která se onou večerí posvěcovala pro úspěšnou setbu a sklizeň. Pod plachtu či ubrus bývalo zvykem dát trochu sena, které připomínalo narození Ježíška ve chlévě, ale možná jde i o zvyk ještě starší. Do jednoho rohu se pokládal celý pecen chleba, aby rodině celý následující rok nechybělo jídlo. Nechybělo devatero, nebo sedmero druhů semen, která měla rovněž magický význam.

Mezi typická jídla patřil například hrách (klíček hrachu má podobu kalichu, který spojuje všechny stolovníky v dobrém i zlém), v Pojizeří býval hlavním štedrovečerním jídlem kucmoch z hrachu, kruček, škvarků, tradiční bývala polévka, často bramboračka nebo rybí. Také se pekl a dodnes peče kuba z krup, hub a česneku. Kaši z vařeného sušeného ovoce z křížal, která byla na Vánoce podávána, se říkalo muzika, pro Pojizeří bývala typická šprachanda z jablek, švestek, hrušek a ořechů zahuštěná perníkem. Jedly se oplatky s medem, zasmažená polévka, topinky s česnekem, placky z černé mouky, jáhly, kroupy, luštěniny i čerstvé ovoce. Podle některých pramenů by na stole nikdy neměl chybět česnek, který posiluje, med, který chrání před zlem, a houby, jež dávají zdraví a sílu. Polévky se jedly kvůli síle, čočka proto, aby byly peníze. Mnohá z těchto jídel se na štedrovečerní stůl připravují i dnes, i když přibývají novější tradice v podobě kapra, bramborového salátu či vinné klobásy. To jsou však již mladší importované tradice.

V souvislosti s průběhem samotné večeře existuje mnoho zvyků. Nedoporučovalo se sezení zády ke dveřím. Ochrannou funkci mělo svazování noh štedrovečerního stolu řetězem, nebo alespoň provazem. Pod talíře se dávaly také šupiny z kapra, které měly zaručit dostatek peněz po celý rok.

Jmelí

Na konci 19. století přibýlo mezi vánoční nezbytnosti v Praze i po českých městech vůbec, zelené jmelí s bílými bobulkami. S ohledem na skutečnost, že jmelí bylo spojováno s keltskými, tedy pohanskými, čarodějnými zvyky, budilo mezi křesťany nedůvěru a obavy. O jmelí existuje mnoho

legend. Podle jedné z nich bylo kdysi stromem, z jehož dřeva byl vytesán kříž, na němž zemřel Kristus. Strom se hanbou seschl do malých keřků a proměnil se v rostlinu, která přináší dobro. A stejně jako věřící přijímají tělo Kristovo i jmelí přijímá živiny z jiných stromů. Jmelí má ale vždy být darované, protože jediné darované přináší štěstí. Snítky se nejčastěji věší pod světlo nebo do ohrady dveří – podle pradávného obyčeje má muž právo pod zavěšeným jmelím políbit každou ženu nebo dívku. Podle jiné tradice – „Kdo se pod jmelím políbí, druhému se zalíbí“ může mít tento zvyk i další vysvětlení.

Zlaté prasátko

Pokud se budete celý Štědrý den posílit, uvidíte večer zlaté prasátko, které vám zaručí bohatý rok. Rčení, které je populární dodnes téměř ve všech rodinách, údajně pochází již od našich keltských předků, kde bývalo prase – kanec symbolem hojnosti.

Rozkrajování jablka

Po štědrovečerní večeři se rozkrajují jablka. Pokud je uvnitř hvězdička s pěti cípy a zdravými jádérky, znamená to v příštím roce zdraví a štěstí. Červavý jádřínek naznačuje možnost nemoci a je-li uspořádán do kříže, může být další rok poměrně nepříznivý. Osudu je ale možné trochu pomoci výběrem hezkého velkého jablka.

Jádra vlašských ořechů

Čtyři zdravá jádra ze čtyřech rozlouskнутých vlašských ořechů znamenají zdraví po celý rok, s každým vyschlým nebo zplesnivělým jádrem se tento předpoklad snižuje. I zde se ale dá předpověď trochu ošidit správným výběrem ořechů.

Lodičky ze skořápek ořechů

Do prázdných skořápek od vlašských ořechů se přilepí nakapaným voskem malá svíčka a ořechová lodička se zapálenou svíčkou se dá do větší nádoby s vodou. Když vydrží dlouho plout a svítit, čeká vás šťastný život. Pokud pluje směrem doprostřed nádoby, vydáte se na nějakou cestu, drží-li se u krajů, budete spokojeni doma.

Lití olova

Staročeský zvyk lití olova je poněkud náročnější na přípravu, ale můžou se do něj zapojit najednou všichni přítomní. Nad plamenem se roztaví kousek olova a ten

kresba Josef Scheybal

se pak najednou vylije do misky s vodou. Podle tvaru, do kterého olovo ztuhne, se všichni snaží shodnout na tom, co toho, kdo olovo roztavil a nechal ztuhnout, v příštím roce čeká. Konečný tvar olova je také možné brát jako odpověď na předem danou otázku.

Házení botou

Svobodné dívky mohou na Štědrý den snadno zjistit, zda se budou v dalším roce vdávat. Bota se hází přes hlavu, a pokud dopadne patou směrem ke dveřím, svatba se konat nebude, když ale směrem ven míří špička boty, dá se svatba očekávat.

Třesení stromkem

V žádném případě se nejedná o třesení nazdobeným vánočním stroměčkem, ale o třesení mladou jabloní nebo zlatým deštěm někde venku. Tento prastarý zvyk se udržuje většinou už jen na venkově, kde svobodná dívka po štědrovečerní večeři vyběhne a zatřepe stromkem. Z míst, odkud se pak ozve první zaštekání psa, by měl přijít ženich. Podobné to bývalo s klepáním na kurník, kdy dívky naslouchaly, zda se dříve ozve kohout, nebo slepice.

Oheň

Lidé žili dříve mnohem více v sepětí s přírodou. V chladných dnech bez tolik životodárného tepla a světla býval oheň v našich domovech zástupcem slunce na

zemi, proto ho dodnes stále prožíváme a v určitých symbolických okamžicích ho například v podobě svíček rádi rozžínáme v našich domovech.

Koledy, říkanky a koledování

Koledování je v našich zemích tradice, která má kořeny až ve středověku a ještě v nedávné době se tento zvyk udržoval na vesnicích. Koledníci obcházejí domy, zpívají písně, recitují říkanky, přejí veselé Vánoce i vše nejlepší v novém roce, a za to pak dostávají různé odměny. Hlavní období koledování bylo mezi Štědrým dnem a svátkem Tří králů. S tradiční vánoční říkankou je spojený svátek svatého Štěpána 26. prosince – „*Koleda, koleda, Štěpáne, co to neseš ve džbáně? Nesu nesu koledu, upad jsem s ní na ledu...*“ jsou verše, které zná asi každý. Koledy se dnes zpívají v některých domácnostech v podstatě jen u vánočního stroměčku, více jsou slyšet v kostele nebo na vánočních trzích, kam ale úplně nepatří, neboť čas koled je až od Štědrého dne. Mezi nejznámější koledy zpívané v Čechách patří čtyřhlásý nápěv Narodil se Kristus Pán z doby Jana Husa. Šestisloká staročeská varianta vánoční písně níže je ve znění zachyceném v době Jana Husa. Přibližně od roku 1520 je také doložena německá verze této koledy pod názvem *Freu' dich Erd' und Sternenzelt*, která byla zpívána zejména Němci v českých zemích. ►

► Narodil se Kristus Pán, veselme se,
z růže kvítek vykvet' nám, radujme se!
Z života čistého, z rodu královského,
již nám narodil se.

2) Jenž prorokován jest, veselme se,
ten na svět poslán jest, radujme se!
Z života čistého, z rodu královského,
již nám narodil se.

3) Člověčenství naše, veselme se,
ráčil vzíti na se, radujme se!
Z života čistého, z rodu královského,
již nám narodil se.

4) Goliáš oloupen, veselme se,
člověk jest vykoupěn, radujme se!
Z života čistého, z rodu královského,
již nám narodil se.

5) Ó milosti Božská, budiž s námi;
dejž, ať zlost ďábelská nás nemáí.
Pro Syna milého, nám narozeného,
smiluj se nad námi!

6) Dejž dobré skončení, ó Ježíši,
věčné utěšení věrných duší!
Přijď nám k spomožení, zbav nás
ztracení pro své narození.

Mgr. Jan Sedlák

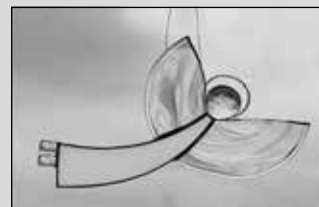
Děti z MŠ ozdobily vánoční strom u Kittelova domu

PF 2021

Přejeme Vám příjemné prožití celého adventu,
vánočních a novoročních svátků. Vstupte do nového
roku 2021 tou pravou nohou, buďte radostní i šťastní
a hlavně zůstaňte všichni zdraví.

Vaše Kittelovo muzeum

Vánoce v kostele sv. Josefa na Krásné

Vánoční setkání v kostele:

24.12.2020

~ 14.00 hod tradiční setkání rodin

povídání o narození Ježíška a o jesličkách s Otcem Janem,
na závěr společné zpívání známých koledí
(Budou-li příznivé sněhové podmínky, sánky jako obvykle s sebou!)

~ 23.30 hod. půlnoční zpívání českých koledí

za doprovodu varhan, hraje Věřka Paldusová

~ 24.00 hod. Půlnoční mše svatá

25.12.2020

~ 16.00 hod mše svatá, Slavnost narození Páně

1. 1. 2021

~ 16.00 hod mše svatá, Nový rok

*Všechny srdečně zveme na společné setkání v čase
nejkrásnějších svátků v roce.*

Farníci Římskokatolická farnost Krásná

Pater Jan Jucha, M.S.

Výsledky v našich čtyřech okrscích

Okrsek: 1 Alšovice

Voliči v seznamu	438
Vydané obálky	212
Volební účast v %	48,40
Odevzdané obálky	212
Platné hlasy	210
% platných hlasů	99,06

Kandidátní listina		Platné hlasy	
číslo	název	celkem	v %
5	DSZ – ZA PRÁVA ZVÍŘAT	0	0,00
10	Str. pro otevřenou společnost	1	0,47
16	Svoboda a př. demokracie (SPD)	8	3,80
19	Česká pirátská strana	36	17,14
20	Starostové pro Liberecký kraj	87	41,42
33	Občanská demokratická strana	8	3,80
38	Dělnic. str. sociální spravedl.	1	0,47
45	Česká str. sociálně demokrat.	6	2,85
50	ANO 2011	25	11,90
55	Soukromníci a Svobodní	1	0,47
59	Společně pro Liberecký kraj	11	5,23
63	Komunistická str. Čech a Moravy	13	6,19
70	Trikolóra hnutí občanů	4	1,90
78	Změna pro lidi a pro krajinu	2	0,95
82	ROZUMNÍ – Petr Hannig	1	0,47
85	Pro KRAJinu	6	2,85

Okrsek: 2 Bratříkov

Voliči v seznamu	215
Vydané obálky	90
Volební účast v %	41,86
Odevzdané obálky	90
Platné hlasy	90
% platných hlasů	100,00

Kandidátní listina		Platné hlasy	
číslo	název	celkem	v %
5	DSZ – ZA PRÁVA ZVÍŘAT	0	0,00
10	Str. pro otevřenou společnost	0	0,00
16	Svoboda a př. demokracie (SPD)	9	10,00
19	Česká pirátská strana	18	20,00
20	Starostové pro Liberecký kraj	29	32,22
33	Občanská demokratická strana	7	7,77
38	Dělnic. str. sociální spravedl.	0	0,00
45	Česká str. sociálně demokrat.	2	2,22
50	ANO 2011	12	13,33
55	Soukromníci a Svobodní	0	0,00
59	Společně pro Liberecký kraj	1	1,11
63	Komunistická str. Čech a Moravy	8	8,88
70	Trikolóra hnutí občanů	3	3,33
78	Změna pro lidi a pro krajinu	1	1,11
82	ROZUMNÍ – Petr Hannig	0	0,00
85	Pro KRAJinu	0	0,00

Okrsek: 3 Huť

Voliči v seznamu	415
Vydané obálky	167
Volební účast v %	40,24
Odevzdané obálky	167
Platné hlasy	166
% platných hlasů	99,40

Kandidátní listina		Platné hlasy	
číslo	název	celkem	v %
5	DSZ – ZA PRÁVA ZVÍŘAT	2	1,20
10	Str. pro otevřenou společnost	0	0,00
16	Svoboda a př. demokracie (SPD)	13	7,83
19	Česká pirátská strana	13	7,83
20	Starostové pro Liberecký kraj	52	31,32
33	Občanská demokratická strana	20	12,04
38	Dělnic. str. sociální spravedl.	0	0,00
45	Česká str. sociálně demokrat.	1	0,60
50	ANO 2011	33	19,87
55	Soukromníci a Svobodní	1	0,60
59	Společně pro Liberecký kraj	5	3,01
63	Komunistická str. Čech a Moravy	14	8,43
70	Trikolóra hnutí občanů	7	4,21
78	Změna pro lidi a pro krajinu	0	0,00
82	ROZUMNÍ – Petr Hannig	0	0,00
85	Pro KRAJinu	5	3,01

Okrsek: 4 Jistebsko

Voliči v seznamu	478
Vydané obálky	229
Volební účast v %	47,91
Odevzdané obálky	229
Platné hlasy	227
% platných hlasů	99,13

Kandidátní listina		Platné hlasy	
číslo	název	celkem	v %
5	DSZ – ZA PRÁVA ZVÍŘAT	2	0,88
10	Str. pro otevřenou společnost	1	0,44
16	Svoboda a př. demokracie (SPD)	13	5,72
19	Česká pirátská strana	38	16,74
20	Starostové pro Liberecký kraj	75	33,03
33	Občanská demokratická strana	18	7,92
38	Dělnic. str. sociální spravedl.	0	0,00
45	Česká str. sociálně demokrat.	6	2,64
50	ANO 2011	26	11,45
55	Soukromníci a Svobodní	1	0,44
59	Společně pro Liberecký kraj	12	5,28
63	Komunistická str. Čech a Moravy	14	6,16
70	Trikolóra hnutí občanů	7	3,08
78	Změna pro lidi a pro krajinu	3	1,32
82	ROZUMNÍ – Petr Hannig	0	0,00
85	Pro KRAJinu	11	4,84

Křížovka

Křížovku z minulého čísla správně vyluštilo a správnou odpověď zaslalo celkem 17 luštitelů. Ceny vyhrají: **Jana Hloušková** a **Lenka Pileková**. Blahopřejeme a výhru si mohou vyzvednout na Kittelově muzeu. Dnes luštíme opět o dvě ceny. Kitl Šláfrůnk zlatý 250 ml a Kitl Šláfrůnk rudý 250 ml. Správné odpovědi posílejte na hubel@kittelovomuzeum.cz nejpozději **do 22. ledna 2021**.

POMŮCKA: AKOR, AVESTA, ADRA, YR	DRIUHÁ SEČ LUK	1. DÍL TAJENKY	MĚSTO V MALI	POPRAVČÍ	STARÉ ZÁJMENO	PAPEŽSKÁ KORUNA		ČÁST STROMU	ZVLAŽOVAT	ZNAČKA ASTATU	ROŽMBERK	OSTRÝ PŘÍZVUK	2. DÍL TAJENKY	BĚLEHRAD- SKÝ VRCH
OSAHAŤ							VÁZANKA							
TROPIČTÍ PTÁCI							PODNIK ZAHRANIČ. OBCHODU VRANIK							
ŘECKÝ ZHÝRALEC					ŘECKÝ BŮH VÁLKY PODNOS					HOUBOVÝ POKRM ZNAČKA KOBALTU				
KROUŽIVÝ POHYB				VŮBEC NIC PŘÍSAHA							SÍŤOVÁ TKANINA DESKA NA ZLOMENINU			
ZNAČKA AMERICIA			PEŘEJ PCHÁČ				NĚMECKÝ "SMRT"					POPĚVEK ASI		
	KRUHY ORCHESTR									CHEMICKÁ DROGA				BIBLICKÁ HORA
SEKAT										SUDO- KOPYTNÍK				
SBÍRKA VIKTORA DYKA										LISTNÁČ				
VÝZVA K TICHU				PRACOVAT (HOVOR.)	TEXTILNÍ STROJ					MĚSTO VE ŠPANĚLSKU				
LATINSKÁ SPOJKA			MISTROV- STVÍ SVĚTA VZLETNÝ PROJEV								DOMÁCÍ JMÉNO DOROTY	POLNÍ MÍRA (SLOVEN.) SMRTELNÁ NEMOC		
CHYTAT										PŘÍKRÝVKA SPZ ROKYCAN				
NÁPOR CHOROBY						STARO- ÍRÁNSKÉ POSVÁTNE KNIHY	VLÁKNO		UMĚLÝ ČLOVĚK MÝTINA					
	OBYVATEL PŘI OTAVĚ PLYNNÝ PRVEK							ZROZENÍ KNEDLÍČEK						STAŠKOVO JMÉNO
ZNAČKA ČEPELEK					PROVINĚNÍ TĚLNÍ TEKUTINA					MOŘSKÝ PTÁK PŘEZDÍVKA GOGOLA				
ANTOUŠEK				CUKR POBÍDKA							STAROŘEK SLOVENSKÁ ČÍSLOVKA			
GRAND TOURISMO			LATINSKÝ "UMĚNÍ" INIC. SKLAD. GRIEGA			STAROVĚKÁ SEKYRA ANGLICKY "ONO"					ZKR. PRO SENIORA AEROZNAK RUMUNSKA			
OPLAKATI								ŽLABY						
ODMÍTAT								DĚTSKÝ ZÁSYP						

Advent Krásná

sobota 12. prosince 2020

Kittelův dům

Adventní okénka v Kittelově domě
29. 11. 2020 do Hromnic, tedy
2. 2. 2021

Výstava betlémů za okny Kittelova domu.
Ukázka části sbírky pan Tišnovského
z Vysokého n. J. a skleněných betlémů
Josefa Fraňka z Alšovic

11:00–16:00 Wagabundus Collective

Kouzelný advent

12. 12. 2020 v Krásné

Zveme Vás k prožití podmanivé atmosféry
pojizerských Vánoc předminulého století.
Vyzkoušejte si lidové vánoční rituály,
ochutnejte pečené kaštany, vyrobte si
svíčku do skořápky nebo si vytiskněte
linoryty na dárkové listky. Můžete
i shlédnout práci kováře, provazníka,
šindeláře, filcaře či přádelny. K ochutnání
bude pravá medovina
Středověká hudba – sdružení Subulkus

Kostel sv. Josefa Krásná

**15:30 Radostné očekávání – adventní
setkání s hudbou**

Jarmila Klokočníková a Čeněk Svoboda
se skupinou CUM DECORE

16:00 „Rorate coeli desuper“

Bohoslužba pro dobu Adventu
s poděkováním za požehnaný rok 2020
na Kittelovsku.

Katolická fara

11:00–16:00

Pořádá sdružení Krásnohled

Adventní dílničky pro děti a rodiče

Výroba svíček z včelího vosku, ukázka
sklářského řemesla, výroba dřevěných
vánočních ozdob a dalších vánočních
dekorací. Prodej ručních výrobků
a vánočních dekorací.

Farní kuchyně naslano i nasladko,
vánoční svařák, horké jablko.

Změna programu vyhrazena podle
aktuální situace.

Zpravodaj obce Pěnčín. Vychází nepravidelně nákladem 900 výtisků. Vydavatel: Obec Pěnčín, IČ 00262501. **Redakce:** Kittelovo muzeum p. o., IČ 09055304, Krásná 10, 468 21 Pěnčín. **Odpovědná osoba:** Richard Hübel, tel.: +420 602 620 969, hubel@kittelovomuzeum.cz. **Grafika:** Magdaléna Bittersmann. **Tisk:** www.jabloneckatiskarna.cz, Podhorská 22, 466 01 Jablonec nad Nisou. **Datum vydání** 4. 12. 2020. Povoleno pod reg. číslem MK ČR E 10467 ze dne 27. 7. 2000. **Uzávěrka prvního čísla roku 2021 je v pátek 22. 1. 2021.** Příspěvky do zpravodaje můžete odevzdávat osobně v Kittelově muzeu nebo zasílat elektronicky na e-mail: hubel@kittelovomuzeum.cz. Některé příspěvky mohou být kráceny. Za věcnou správnost příspěvků odpovídají jednotliví autoři.